

28.04.2023

POL-2023-24736

Enligt sändlista

Polisstyrelsens brev POL-2023-24736, 23.2.2023

Anvisningstabell för bötesförfarande vid straffbart bruk av narkotika

1 Om användningen av tabellen

Polisstyrelsen har tillsammans med riksåklagarens byrå preciserat anvisningstabellen beträffande vilken mängd som räknas som liten för olika typer av narkotika. Preciseringsen av mängderna grundar sig på högsta domstolens prejudikat HD:2023:23 av den 21 februari 2023 som tar ställning till mängden narkotika som räknas som liten enligt i 50 kap. 2 a § i strafflagen.

Tabellen som bifogats brevet kan tillämpas på alla gärningssätt som gäller straffbart bruk av narkotika: bruk av narkotika, innehav av narkotika för eget bruk och försök att anskaffa narkotika för eget bruk. Om det är fråga om fortgående och långvarig användning av narkotika kan mängden narkotika som redan använts vara betydligt större än de mängder som anges i tabellen. Trots detta är det fråga om straffbart bruk av narkotika och antalet dagsböter fastställs i enlighet med flexramen vid fortgående bruk.

I tabellen har narkotikan indelats i tre klasser 1–3. Till klass 1 som bestraffas med det lägsta straffet hör bland annat cannabisprodukter, till klass 2 hör amfetamin och amfetaminderivat, LSD och alfa-PVP och till klass 3 med de hårdaste straffen hör heroin och kokain. Denna straffbarhetsklassificering av olika typer av narkotika överensstämmer med vedertagen rättspraxis som gäller narkotikabrott och grova narkotikabrott. Institutet för hälsa och välfärd har gett ett teoretiskt utlåtande där de läkemedel som ska klassificeras som narkotika har indelats på motsvarande sätt i tre klasser.

Hur farliga ämnena är kan dock variera även inom klasserna och vid varje enskild prövning bör det fästas särskild uppmärksamhet vid mängden engångsdoser som fås från det narkotikaparti som gärningen gäller. Enligt prejudikatet HD:2023:12 kan 30 engångsdoser narkotika i princip anses utgöra en liten mängd narkotika, men beträffande mycket farlig narkotika kan mängden engångsdoser som anses utgöra en liten mängd vara något mindre.

Anteckningarna i tabellen i bilagan om vad som för varje typ av narkotika utgör en liten mängd enligt 50 kap. 2 a § i strafflagen, grundar sig på en tolkning av lagens syfte och på observationer av rättspraxis efter den 1 september 2001. Det är alltså fråga om att en mängd som är mindre än den "övre gränsen" kan behandlas i bötesförfarande om de övriga villkoren också uppfylls. Mer information om engångsdoserna för specifika ämnen finns i THL:s utlåtanden och HD:s rättspraxis.

När det bedöms om det kan vara fråga om en mängd narkotika avsedd för eget bruk ska omständigheterna i samband med gärningen beaktas. Innehav av flera engångsdoser till exempel på restaurang, festivaler och andra offentliga tillställningar ger skäl att misstänka annat än eget bruk.

Grunden för åtgärdseftergifterna som avses i 50 kap. 7 § i strafflagen kan inte enbart vara en (liten) mängd narkotika, utan vid sidan om mängden är det alltid fråga om en helhetsbedömning av typen av narkotika, var den används och andra omständigheter. Därför innehåller tabellen inga ställningstaganden i frågan om en "nedre gräns" för bötesförfarandet.

Tabellen har granskats i förhållande till den tidigare och kommer i framtiden att granskas både beträffande narkotikamängderna och antalet dagsböter om domstolspraxis eller annan ny information ger anledning till detta.

2 Ändringar i tabellen

Högsta domstolen har i sitt beslut HD:2023:12 gett följande rättsnormer som drar upp riktlinjer för rekvisitfaktorn som gäller en liten mängd narkotika vid straffbart bruk av narkotika:

"Vid bedömningen av om mängden narkotika som skaffats för eget bruk är liten, är det motiverat att utgå från att det är typiskt att brukaren skaffar en klart större mängd narkotika än en engångsdos för bruk inom en snar framtid. Med beaktande även av det som sagts ovan anser högsta domstolen att **30 engångsdoser narkotika i princip kan anses utgöra en liten mängd** innan man beaktar hur farlig narkotikan är och hur van brukaren är."

"**Beträffande mycket farlig narkotika kan mängden engångsdoser som anses utgöra en liten mängd vara något mindre än för andra typer av narkotika.** Hur van brukare innehavaren av narkotika är kan ha ringa betydelse när det bedöms om mängden narkotika är liten."

"Vid bedömningen av om mängden narkotika är liten är det inte motiverat att utgå från den sammanräknade mängden narkotika under hela gärningstiden, utan **utgångspunkten ska vara den mängd narkotika som gärningsmannen har innehaft på en gång.**"

Dessa rättsnormer har beaktats när gränserna för små mängder har fastställts i tabellen.

Polisstyrelsen har utfärdat anvisningen POL-2018-49612 om förfarandet i ärenden som gäller straffbart bruk av narkotika. Anvisningen gäller till och med den 31 december 2023 och kommer att uppdateras under 2023. Tabellen som nu uppdaterats bifogas anvisningen. Anvisningstabellen uppdateras och kompletteras vid behov.

Som ställföreträdare för
polisöverinspektör,
polisinspektör

Kimmo Ulkuniemi

Polisinspektör

Kari Siivo

Handlingen har undertecknats elektroniskt i dokumenthanteringssystemet. Polisen den 28.04.2023 kl. 12:49. Registratorskontoret kan verifiera underteckningen.

Bilagor	Bilaga 1 Tabell för bötesförfarande
Distribution	Polisenheterna Ålands polismyndighet
För kännedom	Polisstyrelsen / enheten för polisverksamhet Inrikesministeriet, polisavdelningen Riksåklagarens byrå Tullen Gränsbevakningsväsendet

Bilaga 1 Tabell för bötesförfarande

Klass	Narkotikum	Liten mängd (högst)	Engångsdos, verksamt ämne	Antalet dagsböter
1. Högst 30 engångsdoser Läkemedel som bestraffas lindrigt (beroende på läkemedel och dos) (Obs! Om det verksamma ämnet i läkemedlet fördubblas, halveras antalet.)	Cannabis Khat	10 g 6 kg	ca 0,33 g hasch och marijuana 200 g	Normala dagsböter 10 dagsböter
	Ksalol 1 mg Rivatril/Rivotril 2 mg Xanor 1 mg Diapam 5 mg Opamox 15 mg Tenox 10 mg	150 st.	5 mg / 5 st. alprazolam	Flexram 10–15 dagsböter
		75 st.	5 mg / 2,5 st. klonazepam	Flexram vid fortgående bruk 15–20 dagsböter
		150 st.	5 mg / 5 st. alprazolam	
		180 st.	30 mg / 6 st. diazepam	
90 st.	45 mg / 3 st. oxazepam			
120 st.	40 mg / 4 st. temazepam			
2. Högst 25 engångsdoser Mellersta gruppen med läkemedel	Amfetamin Amfetaminderivat (bl.a. ecstasy/MDMA)	5 g 25 st.	0,2 g 1 tablett	Normala dagsböter 15 dagsböter
	MDMA kristalliserad alfa-PVP/alfa-PHP	5 g	ca 0,2 g	Flexram 10–20 dagsböter
	Gamma (GHB)	1 g		Flexram vid fortgående bruk 20–25 dagsböter
	LSD	250 ml / 50 g 25 st.	10 ml / 2 g 1 lapp	
	Subutex 8 mg Panacod 500/30 mg	6 st. 100 st.	2 mg buprenorfin 120 mg / 4 st. kodein	
3. Högst 20 engångsdoser Läkemedel som bestraffas hårdast	Heroin Kokain	1 g 2 g	0,05 g 0,1 g	Normala dagsböter 20 dagsböter
	Oxycontin 40 mg Oxycontin 80 mg	20 st.	40 mg / 1 st. oxikodon	Flexram 10–25 dagsböter
		10 st.	40 mg / 0,5 st.	Flexram om fortgående bruk 20–30 dagsböter

Vid beräkning av om mängden är liten ska mängden verksamt ämne i läkemedlet beaktas. Om mängden verksamt ämne fördubblas halveras antalet. T.ex. Rivotril 1 mg = 150 st. och Rivotril 2 mg = 75 st. Diapam 5 mg = 180 st. och Diapam 10 mg = 90 st.

1. Enligt HD:s avgörande 2023:12 **kan 30 engångsdoser narkotika i princip anses utgöra en liten mängd** innan man beaktar hur farlig narkotikan är och hur van brukaren är.
2. **Beträffande mycket farlig narkotika kan mängden engångsdoser som anses utgöra en liten mängd vara något mindre än för andra typer av narkotika.** Hur van brukare innehavaren av narkotika är kan ha ringa betydelse när det bedöms om mängden narkotika är liten.
3. Vid bedömningen av om mängden narkotika är liten **ska utgångspunkten vara den mängd narkotika som gärningsmannen har innehaft på en gång** (inte den sammanräknade mängden under hela gärningstiden).